



Antti Syväjärvi ja Jaana Leinonen 22.5.2018

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen käytännöt kunnissa - kohti vaikuttavaa?



LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND
Pohjoisen puolesta – maailmaa varten



TUTKIMUSHANKE

PROMEQ - Osallistava terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- Hankkeen tavoite
 - Lisätä ymmärrystä hyvinvoinnin ja terveyden eriarvoisuudesta
 - Kehittää keinoja erityisryhmien terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi sosiaalista markkinointia hyödyntäen
 - Kehittää mittareita edistämistoimien vaikuttavuuden arvioimiseksi
 - Tukea terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen strategiatyötä
- Tavoitteena työpaketissamme:
 - Selvittää terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen *nykytilaa* ja edistämisen *strategisuutta*
 - Tutkia *strategiatyötä ja sen tietoperustaisuutta* kuntien ja alueiden hallinnossa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä
 - Laatia *tulevaisuuden strategioita ja politiikkasuosituksia*

Aineisto ja analyysi / työpaketin vaihe I: Terveysten ja hyvinvoinnin edistämisen nykytila kunnissa

Terveysten ja hyvinvoinnin
edistämisen
kypsyysanalyysi

2013-2016

*valtuustokauden laajat
hyvinvointikertomukset*

Analyysimalli rakennettu
viidelle kriteerille ja neljälle
kypsyystasolle

3 aluetta:
Etelä- ja
Pohjois-Karjala,
Keski-Suomi

*Strategiatyö ja
tietoperustaisuus*
terveyden ja hyvinvoinnin
edistämisessä

Syvähaastattelut
kuntatoimijoille
(viranhaltijajohto),
26 haastattelua

Kypsyysanalyysin kriteerit

1. Hyvinvointikertomuksen laadintatyön osallisuus ja laajuus

- Eri toimialojen ja sidosryhmien edustus
- Monitahoisen ja –tasaisen tiedon ja asiantuntijuuden hyödyntäminen

2. Eriarvoisuuden huomiointi

- Eriyisväestöryhmien tarpeiden tunnistaminen ja huomiointi
- Tavoitteellisuus eriarvoisuuden vähentämisessä

Strateginen hyvinvointikertomus

3. Elämänlaadun ulottuvuudet

- Ymmärrys hyvinvoinnista – suppea vai laaja, moniulotteinen ilmiö
- Perustana elämänlaatu fyysisten, psykologisten, sosiaalisten ja ympäristöllisten ulottuvuuksien kautta

4. Yhteistyö terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä

- Ketkä tekevät – yhteistyö ja kumppanuudet
- Omaehtoisesti / jaetusti

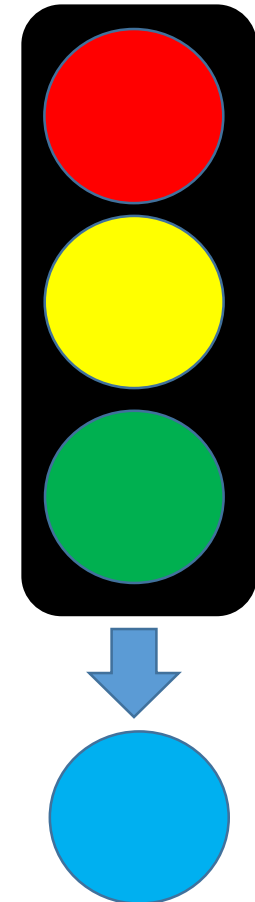
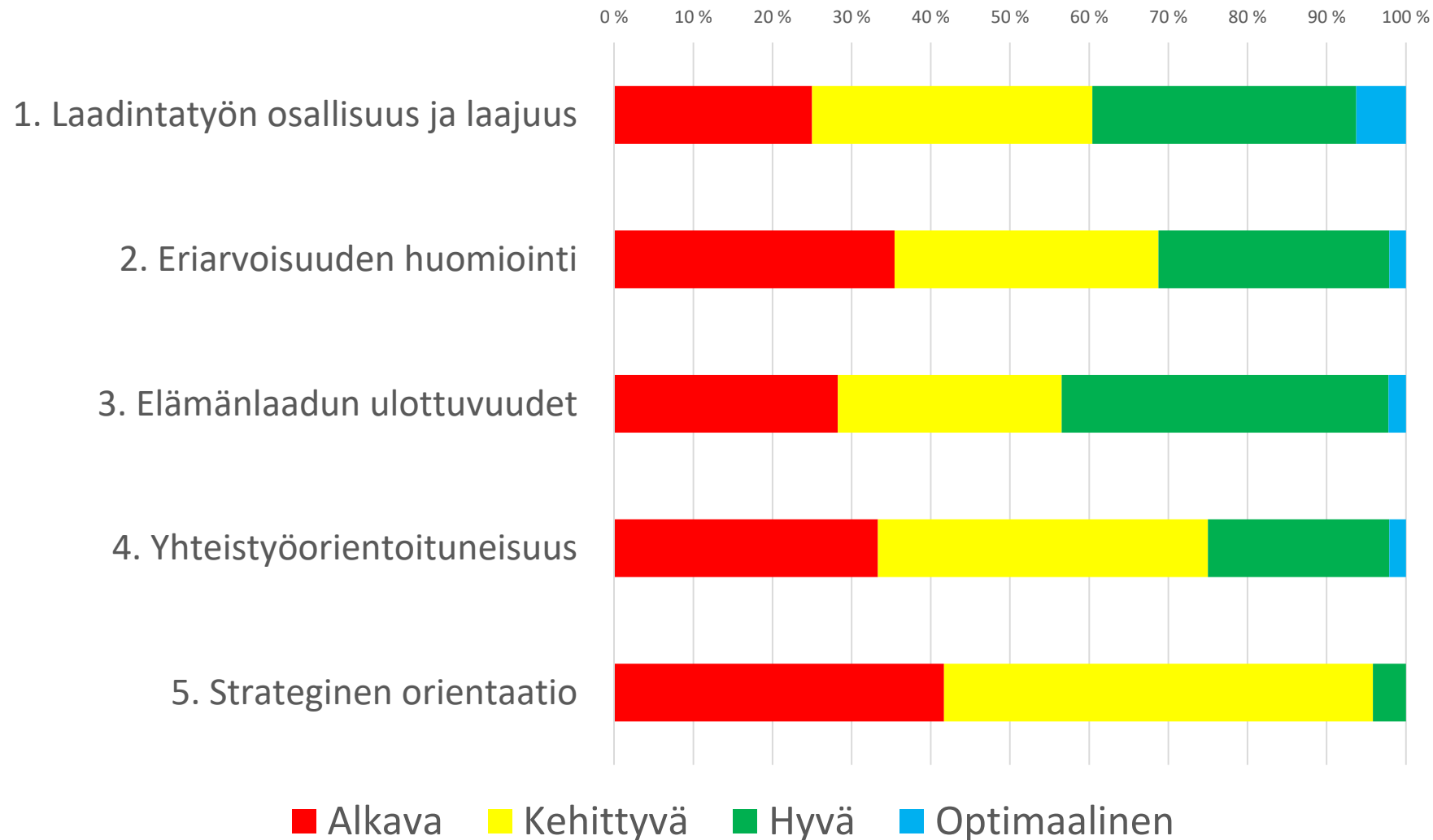
5. Terveys ja hyvinvointi strategisena orientaationa

- Reaktiivisuus vs. proaktiivisuus
- Strategiset valinnat ja tavoitteet

Kypsyystasot strategiatyössä

	Alkava	Kehittyvä	Hyvä	Optimaalinen
Laadintatyön osallisuus ja laajuus	Määrittämätön, ei koordinoitu	Rajoittunut	Organisatorinen, poikkihallinnollinen	Monitahoinen ja -tasoinen
Eriarvoisuuden huomiointi	Toteava, Eitavoitteellinen	Epäjohdonmukainen	Tavoitteellinen	Strategisesti asemoitu
Elämänlaadun ulottuvuudet	Puuttuva, yksiulotteinen	Kaksiulotteinen	Laaja, moniulotteinen	Yhdistävä
Yhteistyö-orientoituneisuus	Olematon, eriytynyt	Siilomainen, passiivinen	Jaetun vastuullinen	Kumppanuksellinen, aktiivinen
Strateginen orientaatio	Asemoimaton	Reaktiivinen, operatiivinen	Sopeutuva	Proaktiivinen, ohjaava

Kypsyysanalyysin tuloksia



Havainnot ja terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä

- Strategisuus alkavalla tasolla, kehitymässä
 - Strategiset edistämisen *painopisteet epäselkeitä*, laajoja, osin epärealistisia – tavoitteiden asetanta epäsystemaattista
 - Strategioiden yhteys ja merkitys käytännön hyvinvoinnin edistämiseen ei täysin toteudu – irrallisuus ja ”paperinmakuisuus”
- *Hajanainen tietoperusta* tuottaa epävarmuutta ja estää tunnistamasta terveyden ja hyvinvoinnin tärkeitä edistämiskohteita
 - tiedon runsaus, hajanaiset tietolähteet, ajantasaisen tiedon puute vaikeuttavat strategiatyötä varten tapahtuvaa tiedon jalostamista ja tulkintaa
- Hallintokeskeisyys ja silot ”hukuttavat” *moniäänisyyden*
 - Johtokeskeinen strategiatyö
 - Edistämisen yhteistyötä kehitettävä
- *Erytisryhmien* tarpeiden ja eriarvoisuuden tunnistamisessa kehitettävää

Kohti vaikuttavaa?

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen strategiatyön ja käytäntöjen tavat, jotka edistävät positiivisen muutoksen tuottamista kansalaisten hyvinvointiin ja terveyteen, eriarvoisuutta vähentävästi.

Tehdään asioita oikein mutta erityisesti: **tehdään oikeita asioita**

- Edellytetään
 - Yhtenäistä, jäsenneltyä *tietoperustaa*
 - Laajaa, *moniäänistä yhteistyötä*
 - Yhteisesti jaettu hyvinvointikäsitys
 - Yhteinen käsitys terveyden ja hyvinvoinnin haasteista ja edistämisestä
 - Sitoutuneisuus
 - Strategisia valintoja, tavoitteellisuutta ja järkevää terveyden ja hyvinvoinnin strategiatyötä



Kiitos!

www.promeq.fi

ulapland.fi

